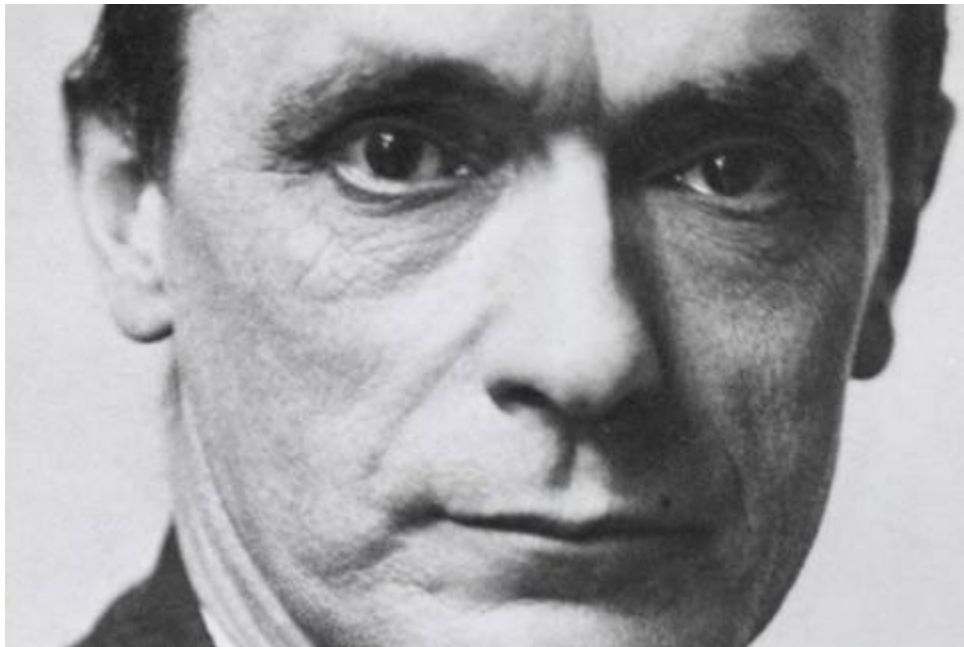

Frederick Amrine

Neroa Löytämässä:
Rudolf Steiner 150-vuotiaana

© 2022 Frederick Amrine

Kaikki oikeudet pidätetään.

Mitään tämän julkaisun osaa ei saa uudelleentuottaa tai toimittaa millään tavalla tai keinolla, sähköisesti tai mekaanisesti, sisältäen kopioinnin, äänityksen tai minkäänlaisen tiedon varastointi- ja hakujärjestelmän, ilman kirjallista lupaa julkaisijalta.

Willy Brandt (joka voitti Nobelin Rauhanpalkinnon ja tiesi, mistä puhui) antaa Rudolf Steinerille kunnian suurimmasta panoksesta maailman rauhaan 1900-luvulla. *The Nation*-lehden pitkäaikainen toimittaja, Victor Navasky, kuvaili häntä vuoden 2005 muistelmissaan “valovuoden kehitystä edellä” olevaksi ja muut, kuten Joseph Beuys, ovat havainneet Steinerin syvissä oivalluksissa ihmisluonnosta mahdollisuuden kulttuurin perinpohjaiseen uudistamiseen. Owen Barfield väitti, että Steiner on mahdollisesti nykyajan avainajattelija ja hylkää tavanomaisen brittiläisen pidättyvyytensä väittäessään: “Verraten, ei pelkästään hänen aikalaisensa, vaan myös Länsimaisen mielen yleisen historian mielessä pitäen, hänen merkittävytensä on miltei liiallinen vastattavaksi.” Ne meistä, jotka ovat olleet tarpeeksi onnekkaita löytääkseen Rudolf Steinerin ymmärtävät, että näennäisen hyperboliset arviomme herättävät skeptisismiä. Mikäli Rudolf Steiner oli todella niin valtava nero, kuinka hän voi pysyä laajalti tuntemattomana lähes vuosisata kuolemansa jälkeen?

Niin on käynyt ennenkin. Aristoteles oli piilossa Länneltä vuosituhannen ajan. Katolinen Kirkkoirrkko sijoitti Tuomas Akvinolaisen kiellettyjen kirjoitustensa Indeksiin puoleksi vuosisadaksi hänen kuolemansa jälkeen. 1800-luvun alku puolella, Mendelssohnin täytyi uudelleen löytää ja vahvistaa J. S. Bachin suuruus. Van Gogh myi yhden taulun elämänsä aikana. Pudistamme päätämme jälkikäteen ja pohdimme, kuinka tällaiset laiminlyönnit ovat voineet tapahtua. Ja ne tapahtuivat kuitenkin. Ja tulevaisuuden jälkipolvet tulevat pudistamaan päätään ja ihmettelemään meitä samalla tavalla.

HAASTEET

Laiminlyönnille on monia syitä, eikä niistä yksikään ole hyvä. Steiner sopii huonosti perinteisiin kunnioituksen kategorioihin: ‘opettaja’; ‘taiteilija’; ‘filosofi’; ‘julkinen älykkö’; ‘teologi’; ‘historioitsija’; ‘kulttuurikriitikko’; ‘henkinen opettaja’. Steiner oli kaikkia näitä asioita, eikä yksikään näistä nimityksistä kuitenkaan edes aloita kuvaamaan hänen työnsä laajuutta ja henkeä. Tosaalta, Steiner näyttää ensi vilkaisulla olevan hahmo, jonka voi ohittaa nopeasti halventavilla termeillä, kuten ‘guru’ tai ‘okkultisti’ tai ‘mystikko’. Steiner ei kuitenkaan ollut millään lailla ‘guru’: hän hylkäsi auktoriteetin konseptin suoraan, määritellen antroposofian (kuten hän filosofiaansa kutsui) alusta saakka *vapauden filosofiaksi*. Arvostuksesta ja innokkuudesta johtuen jotkin antroposofit voivat osoittaa kunnioitusta Steinerin henkilöä kohtaan, mutta tämä on täysin vastoin hänen toiveitaan ja omaa tyyliään. Steinerin kirjoituksissa tai luennoissa ei ole miltei lainkaan persoonallisuutta, ja hänen keskeneräinen omaelämäkertansa, joka keskustelee suurimmaksi osaksi hänen aikaisin elämässään kohtaamistaan toisista henkilöistä ja ideoista, on persoonaton yksitoikkoisuuteen saakka. Steiner todellakin vahvisti henkisen maailman realiteetin normaalin tietoisuuden ulkopuolella, mutta mikäli tämä tekee hänestä ‘okkultistin’ ja ‘mystikon’, silloin sitä olivat myös Platon, Kepler, Emerson, Planck, sekä Newton.

Antroposofian juuret ovat sellaisten ajattelijoiden Idealismissa kuin Schiller, Hegel, Fichte ja etenkin Goethe. Nämä tuskin ovat outoja nimiä, mutta ne eivät ole hyvin tunnettuja englanninkielisessä maailmassa ja Saksalaisen Idealismin henki on vastakkainen laajalti empiirisen, skeptisen Angloamerikkalaisen ajatustavan kanssa. 1800-luvun lopussa, materialismin huipulla, Steinerin ensiyritykset itsensä vakiinnuttamiseksi, ensin akademisen filosofian sisällä ja sitten työläisten koulutusliikkeen sisällä, molemmat kariutuivat samanlaiseen skeptisismiin, joka oli siihen mennessä vallannut myös saksankielisen maailman. Ideat, joista on tullut arkipäivää tänään, kuten alitajunnan

todellisuus tai havainnoitsijan aktiivinen rooli kokemuksen rakentamisessa, olivat huhuja Steinerin nuoruudessa. Jopa avantgarde-taiteilijoiden piirit, joihin hän seuraavaksi liittyi, olivat niin sidoksissa omiin persooniinsa ja niin kovasti Naturalismin orjuuttamia, että he todistivat olevansa kykenemättömiä seuraamaan Steinerin yrityksiä kehittää sellaista henkistä taidetta, joka lopulta nousisi esiin Ekspressionistisissa liikkeissä kuten The Blue Rider (sininen ratsastaja) kaksi vuosikymmentä myöhemmin. Ainoa Steinerin ideoille avoin ryhmä olivat teosofit, joten hän hyväksyi heidän kutsunsa luennointiin ja lopulta hän suostui palvelemaan Teosofisen Yhteisön uuden saksalaisen osaston Sihteerinä. Vuonna 1903 Steiner alkoi puhua ja kirjoittaa avoimesti hengellisestä tutkimuksestaan. Kuitenkin, jopa hänen teosofinen vaiheensa kesti vain muutaman vuoden: vuoteen 1907 mennessä syviä kuiluja oli muodostunut Steinerin ja yhteisön johdon välille ja vuoteen 1912 mennessä Steiner oli irtisanoutunut harmistuneena.

Valitettavaa Länsimaisten lukijoiden kannalta on, että eräs tämän ajanjakson seuraamuksista on, että antroposofian peruskieli (ennen kuin Steiner otti käyttöön tuon nimen) on täynnä sanskriitin teosofian termejä, kuten ‘arupa’, ‘pralaya’ ja ‘devachan’. Kaksi Steinerin neljästä ‘perusteoksesta’, kuten niitä on alettu kutsua, omaa avoimen teosofiset otsikot: *Theosophy* (vaikka se käsittelee suurimmaksi osaksi psykologiaa), sekä *Die Geheimwissenschaft im Umriss*, josta on lyhyt vastine Blavatskyn *Secret Doctrine*lle (Salainen oppi), joka julkaistiin englanniksi kohtalokkaasti käännetyllä otsikolla *Occult Science* (Okkultitiede). Myöhemmissä töissään Steiner kehitti uuden sanaston: esim. devachan antaa tietä ontologisille ‘olemisen’, ‘paljastumisen’, ‘elävän työn’, sekä ‘valmiin työn’ ulottuvuuksille. Tämän kaltaiset kielelliset vaikeudet ovat varmastikkin yksi syy Steinerin unohtamiseen. Ne eivät kuitenkaan ole hyvä syy.

ESOTEERISEN JULKISTAMINEN

Toinen haaste on, että antroposofia on, sanan kaikessa merkityksessä, vaikeatajuista. Sillä on oma opeteltava sanastonsa, mutta se on totta melkein kaikesta oppimisenarvoisesta puhuttaessa. Laittaen teosofiset termit sivuun, antroposofian kieli on oikeastaan melko suorasukaista ja intuitiivista, sekä, kokonaisuutena, Steiner kirjoittaa ja puhuu selkeästi. Todelliset esteet ovat ideat, jotka ovat usein niin uusia, että he saavat päät pyörälle. Steinerin *ajattelu* on se, mikä on syvästi ja aidosti vaikeatajuista. Steiner oli edelläkävijä sanan voimakkaimmassa merkityksessä: hän oli kehittynyt korkealle siinä, mitä perinteisesti kutsutaan selvänäköisyydeksi. Steiner raportoi faktoina asioita, joita suurin osa meistä ei ole vielä kokenut (tai joista meiltä puuttuu rohkeutta raportoida, tai jotka koetaan, muttei ymmärretä). Ja hän vakuuttaa meitä, että meillä kaikilla on kapasiteetti kokea nämä asiat itseksemme.

Yksi Steinerin pääopeista on, että ihmiskulttuuri muotoutui, verraten lähiaikoihin saakka, yksilöiden toimesta, – ‘nerojen’ ja ‘aloittelijoiden’ – joita inspiroi heidän osallistumisensa tarkoin varjeltuun, vaikeatajuiseen tietoon, joka tunnetaan monella nimellä. Suurimmaksi osaksi, Steiner seuraa kreikkalaisia viitatessaan tähän pitkään salattuna olleeseen tietoon *Mysteereinä*. Steinerin ensimmäisen ‘perusteoksen’, *How to Attain Knowledge of the Higher Worlds* (Kuinka saada korkeampien maailmojen tietoutta), alkusivuilla Steiner kuvailee merkittävää vallankumousta, joka tapahtui 1800-luvun loppupuolella: oli tullut aika entisten salaisuuksien tulla opetetuksi julkisesti ja päästä yleiseen tietoon kaiken kulttuurin muuttamisen loppumiseksi. Mikä kerran oli passiivisen ja osittain tietoisensa ulkoisen valaistuksen objekti, tulisi nyt olla aktiivisesti ja tietoisesti etsittävänä sisältäpäin. Romantiikan kielellä sanottuna (mikä ennakoi tapahtumaa), peilin täytyy nyt tulla lampuksi. Tätä Steiner tarkoitti korvatessaan sanan ‘antroposofia’ [ihmisviisaus] ‘teosofialla’ [jumalainen viisaus], ja mitä Owen Barfieldin täytyi ajatella antaessaan kokoelmalle antroposofisia esseita otsikon *Romanticism Comes of Age* (Romantiikka tulee täysi-

ikäiseksi). Suuri avantgarde-taiteilija ja antroposofisti Joseph Beuys toisti Steineria ottaessaan käyttöön yhden tämän monista motoista, “Tee mysteereistä tuottoisia!”

TUOTTOISAN TUOLLA PUOLEN

Jälleen uusi ongelma oli Steinerin työn varteenotettava laajuus. Mikäli ihmiset, jotka kirjoittavat tusinan kirjoja ovat ‘tuotteliaita’, Steiner oli jotain tuottoisan tuolla puolen. Ajanjakson aikana, jolloin luin Steineriä intensiivisesti monen kuukauden ajan, poikani viittoi usein kädessäni näkemäänsä vihreää, 200-sivuista pokkaria, jonka kannessa oli sana *Gesamtwerk*, kohti, huokaisi ja valitti: “Kirja ei ole niin iso, Isä. Miten voi mennä niin kauan lukea se?” Minä nauroin ja näytin hänelle, että se oli Steinerin saksankielisten teosten täysi *luettelo*, silti keskeneräinen noin 400 niteestä koostuvana, ja että olin merkannut luetuksi otsikoita ne käsiteltyäni. Painos alkaa 45 niteellä kirjoja, kirjeitä ja julkistettuja esseitä, niitä seuraavat 39 julkista luentoa ja niiden jälkeen jälleen 270 opusta yksityisiä pikakirjoittamalla talletettuja luentoja Teosofisen ja Antroposofisen Yhteisön jäsenille. Usea tusina niteitä hänen muistiinpanojaan, piirustuksiaan, maalauksiaan, jne. päättää täyden painoksen suunnitellusti. Kääntämätöntä materiaalia on paljon ja, tähän päivään saakka, monet käsikirjoitukset makaavat vieläkin editoimattomina ja julkistamattomina arkistoissa. Jopa kaikista kiihkeimmät, pitkäikäisimmät antroposofian opiskelijat, jotka voivat lukea Steinerin alkuperäisteoksia, joutuvat eroamaan kuolemassa lukematta kaikkia hänen töitään.

Steinerin kanssa toimeen tulemisen ongelmaa pahentaa yhden klassisen tekstin, *Interpretation of Dreams* (Unien tulkinta) tai *Critique of Pure Reason* (Puhtaan järjen kritiikki), joka kiteyttää hänen ajatuksensa, puuttuminen. Hän puhui monelle eri yleisölle monin eri sanonnoin. Hänen syvällisimmät oivalluksensa ovat yksityisten luentojen joukossa, jotka ovat olleet jo pitkään saatavilla yleisölle, mutta jotka edellyttävät johdantokirjojen hallintaa ja se on jo itsessään lannistava tehtävä. Monelle Steinerin oivallusten käytäntöön paneminen sellaisilla alueilla kuin koulutus tai agrikulttuuri on houkuttavinta, mutta nämä kirjoitukset edellyttävät myös ‘perusteosten’ tietoutta, joista jokainen on hyvin erilainen muihin verrattuna, ja jotka esittävät valtaisan

ja haastavan kosmologian. Ymmärtääkseen häntä täysin, henkilön täytyy lukea Steineriä laajalti. Siksi onkin niin, että kysyttäessä Steinerin opiskelun aloittamisesta, antroposofien on joskus vaikeaa antaa suositusta. Tämä on aito vaikeus, mutta ei selitys laiminlyömiselle.

HENGEN TIEDE

Kenties suurin este, jonka Steiner kohtasi, ja kohtaa yhä, hyväksynnälleen on, että hän asuu näennäisesti poissuljetulla tieteen ja uskonnon väliin jäävällä alueella. Steiner oli itse harjaantunut tiedemies ja erittäin perehtynyt sekä tieteen historiaan, että filosofiaan. Hänen omat sisäiset kokemuksensa kuitenkin vakuuttivat hänet henkisen maailman todellisuudesta ja hän löysi sieltä rikkaan alan ilmiöitä, jotka voitaisi lävistää ja ymmärtää käyttämällä kurinalaisia metodeja. On tullut aika, Steiner väitti, jolloin ihmiskunnan täytyy alkaa nousta yli rajojen ja korvata pelkkä usko ensin tiedolla ja lopulta suoralla hengellisten todellisuuksien kokemuksilla. Tämän käänteentekevän siirtymän sovittelu on tärkeä osa sitä, mitä Steiner tarkoitti kutsumalla antroposofiaa *hengelliseksi tieteksi*. Tämän pitkäaikaisen kahtiajaon kummankin puolen partisaanit tulevat väistämättä pettymään, mutta ne, jotka tuntevat tämän syvän haavan kivun ihmiskunnassamme tulevat kallistumaan antroposofian puoleen.

Antroposofialla ei ole paljoa tekemistä uskonnon kanssa, mutta se liittyy kaikin tavoin henkisyteen. Partisaaneille tämä on joko liian hienovarainen erottelu tai epäoleellista. Steiner kirjoitti ja puhui paljon aiheista, joita normaalisti varataan teologialle, erityisesti Kristitylle teologialle. Hänen näkemyksensä olivat kuitenkin hyvin ekumeenisia. Se, mitä Steiner kutsui “Kristukseksi”, on korkea henkinen voima, joka ylittää kaikki tietyt uskonnot halliten niitä kaikkia hienovaraisin ja

monimutkaisin keinoin. Antroposofia sopii yhteen monien eri uskontojen perinteiden kanssa, muttei perustu, eikä ole pelkistettävissä, mihinkään niiden yhdistelmään. Kasvatettuna vapaa-ajattelijoiden perheessä, Steiner alkoi tutkia hengellisyyttä täysin omien sisäisten impulssiensa tähden ja pyrki kehittämään vapaata henkisyyttä erossa perinteisistä uskonnollisista instituutioista. Hän myös suri piilevää kehotusta itsekeskeisyyteen evankelistojen oman henkilökohtaisen pelastuksen painotuksessa.

Mikään antroposofiassa ei riko nykypäivän tieteen henkeä, jota Steiner kunnioittaa, mutta hän kritisoi oikeutetusti niitä historiallisia kehityksiä, jotka mielivaltaisesti rajasivat keinoja, joilla tiede on tullut ymmärtämään itseään, ja joilla sitä harjoitetaan. Steiner muistuttaa meitä, että tieteelle ei tulisi olla tunnusomaista etukäteen määritellyt, hyväksyttävät joukot tutkimuksen kohteita, vaan kurinalaisuus, objektiivisuus ja verifiointi. Nykytieteen lähteet sumenivat niiden alkulähteessä luonnon hallitsemisen halun, perusteettoman reduktionismin ja skeptismin sekoittamisen perusteellisuuteen tähden. Francis Baconin voitonriemuinen retoriikka osoittautuisi ratkaisevaksi: hänen näkemyksensä mukaan tieteilijän ei tulisi “poistaa yhtäkään häiriötekijää” jumalatar Naturalta, sekä “vainota häntä vaelluksillaan”. Hän kuvittelee tieteilijän “johtavan Naturen ja hänen lastensa luo sitoakseen hänet palvelukseensa ja tehdäkseen hänestä orjansa”. *The Great Instauration*issa (1620) olleessa “Suunnitelmassa” Bacon ylpeilee: “En ehdota vain näiden alueiden kartoitusta mielessäni, kuin ennustaja suojeluksia ottaessaan, vaan myös niihin astumista sellaisen kenraalin lailla, joka tarkoittaa ottaa sen haltuunsa.” Kohdeltuamme luontoa orjana ja sotasaaliina, onko mikään ihme, että kärsimme ekologisista kriiseistä? Steiner näki ne ennalta ja tarjosi ratkaisuja, jotka käsittelevät ongelman oikeita syitä.

Descartesin seuraten nykytiede alkoi määritellä metodinsa mielivaltaisesti kaikkien muiden paitsi mekaanisten kausaali-eliminoimisella, sekä niiden ilmiöiden sivuuttamisen “okkultistisina”, joita ei voitu mitata. Siitä syystä Kartesiolaiset syyttivät jopa Newtonia “okkultististen piirteiden” tuomisesta tieteeseen, koska hänen ymmärryksensä painovoimasta ja voimasta viittasi syy-seuraussuhteettomiin mekanismeihin. Suurimmat tieteilijät eivät kuitenkaan olleet skeptikoita. Newton omisti yhtä paljon aikaa Hermeettiselle filosofialle ja teologialle kuin matematiikalle ja fysiikalle. Ja Kepler (Kantin mukaan “perusteellisin” koskaan elänyt ajattelija) väitti löytäneensä, omin kiivain ponnisteluinsa, ikivanhan viisauden, jota vartoi ja vain osittain paljasti Pythagoras, sekä Egyptiläiset Mysteerit.

Steiner selvitti tieteellisen metodin vain noiden piirteiden tutkimusta varten ja hänen mittavat kirjansa, esseensä ja luentonsa raportoivat hänen omien noettisten kokeiluidensa tuloksia. Steiner seurasi Goethea huomattessaan, että havaitsija on erottamattomasti yhteydessä kokemuksen rakentamiseen; että kaikki näkemys on jo “teoriaa täynnä”. Sekä Goethelle, että Steinerille kummallekin tarkin tieteellinen instrumentti on – ihminen, joka on kehittänyt omaa tiedettään. Siksi Goethe kehitteli vaihtoehtoisen tieteellisen metodin, joka käytti kurinalaista mielikuvitusta, perinpohjaisen piirteiden tieteen. Tieteen korkeimman tavoitteen ei tulisi olla luonnon purkaminen sen hallitsemiseen asti, vaan henkilön henkilökohtaisten kykyjen kasvattaminen, jotta hän voi vähitellen astua luonnon viisauteen. Goethen lailla Steiner tunsi, että tieteen lopullisen tavoitteen tulisi olla *tieteilijän muutos*. Kuten Freud, Husserl ja muut Steinerin aikalaiset myös esittävät, ei ole periaatteellista syytä sille, miksei tieteellistä kurinalaisuutta voisi ulottaa sisäisten elämiemme faktoihin. Tieteen lopullinen tavoite on *teoria* etymologisessa mielessä: *theoria* tulee samasta juuresta sanan ‘theater (teatteri)’ kanssa, ja se kuvaa mietiskelevää hengellisten tosiasioiden tarkastelua. Itsensä muuttaminen meditatiivisen ilmiöiden mietiskelyn kautta ei siis ole tieteen antiteesi, vaan sen lopullinen tavoite ja ydin.

TAJUNNAN LAAJENTAMINEN

Kuten Platon opetti Luola Allegoriassaan, aistimus ja passiivinen, heijastamaton ajatus, joka perustuu aistimukseen – *doxa* – ovat vain luovan, vilkkaan ja elävän ylipersonallisen ajattelun langettaman valon varjoja. Steiner seurasi Saksalaisia Idealisteja ja Romantikkoja kutsuessaan tätä elävöitettyä, intuitiivista ajattelua *Mielikuvitukseksi*. Hän meni kuitenkin paljon pidemmälle kuin Romantikot tutkimalla täysin *henkistä* havaitsemisen maailmaa, jota varten Mielikuvituksen elin on kehystetty ja jopa enemmänkin kehittämällä tajunnan ylempiä moodeja, jotka hän nimesi *Inspiraatioksi* ja *Intuutioksi*. Yksi tapa alkaa ajatella Steinerin löytöjä on venyttää Platonin analogiaa: Inspiraatio on korkea kognitiivinen kyky, josta meidän arkipäiväiset tunteemme ovat vain varjoja, ja näemme Intuition varjon omassa tahtomisen kyvyssämme. Jokapäiväinen tietoisuutemme tuntemisesta on unen kaltaista, ja tietoisuus nukkuu syvästi tahdoissamme. Tietoisuuden voi kuitenkin herättää jopa näillä korkeammilla tasoilla.

Freudin ja Jungin lailla Steiner opetti, että alitajunta voi – ja sen täytyy – tulla yhä enemmän tietoiseksi, ja että on olemassa kurinalaisia keinoja saavuttaa sellaista korkeampaa tietoa. Freud löysi ja tutki henkilökohtaista alitajuntaa, jonka hän huomasi olevan paljon suurempi, voimakkaampi ja tietävämpi kuin tietoisuuden. Hän kutsui sitä “hypermnestiseksi” – supermuistiksi. Jung meni pidemmälle ja löysi vakuuttavia todisteita transpersoonallisesta alitajunnasta. Ymmärtääkseen Steinerin henkistä psykologiaa, henkilön täytyy venyttää näitä käsitteitä paljon kahteen suuntaan: Steinerin “henki” voidaan siis ymmärtää *luonnon alitajunnaksi* ja *kosmiseksi muistiksi* kaikesta, mitä on koskaan tapahtunut. Platonin, Freudin ja Jungin lailla Steiner kuvailee perusteellista keinoa, jolla henkilö voi edistyä polullaan korkeampaa tietoa kohti ja lopulta vahvistaa itselleen, mitä aloittaja on löytänyt ja raportoinut. Tämän laajan, kosmisen alitajunnan voi avata vähitellen *meditaation* kautta – sana, joka tulee latinan verbistä ja tarkoittaa yksinkertaisesti ‘harjoittaa’. Harjoittelun ja ajan kanssa,

jokainen voi kehittää näitä korkeamman kognition kykyjä. Mikä voisi olla avuliaampaa kuin Steinerin ensimmäisen ‘perusteoksen’ avauslause?: “Jokaisessa ihmisessä uinuu mahdollisuus saada korkeampien maailmojen tietämystä.”

MENNEISYYDEN VIISAUDEN LÖYTÄMINEN

Steinerin tutkimusten tulokset tuottivat monia merkittäviä oivalluksia ihmisen luonteesta ja maailman historiasta. Ensinnäkin, Steiner löysi ja esitti ikivanhan mysteeritiedon, että ihmisluonto on kolmiyhteinen, eikä koostu vain kehosta, vaan myös sielusta ja hengestä. Vuosisatojen aikana, ihmiskunnan upotessa yhä syvemmälle materiaaliseen maailmaan, tietoisuus korkeammasta luonteestamme mureni tasaisesti. Steiner viittasi usein Konstantinopolin Ekumeeniseen Neuvostoon vuonna 869 jaa., jossa ihmishengestä puhumisesta tuli harhaoppisuutta, tärkeänä virstanpylväänä. Ihmiskunta vaipui yhä syvemmälle, kunnes, 1800-luvun lopulla, rehottava materialismi tuli lähelle myös ihmissielunkin käsitteen tuhoamista. Steinerin ensimmäinen suuri tehtävä oli taistella tätä materialismia vastaan, jonka hän tiesi olevan väärin oman suoran kokemuksensa kautta. Hän myös kuitenkin opetti, että ihmiskunta voi tulla täysin autonomiseksi vain kestämillä pitkän pimennyksen, jossa hengellinen maailma on katseilta piilossa, sallien meidän herätä ja maadoittua täysin fyysiseen maailmaan. Skeptisismi ja materialismi olivat tarpeellisia keinoja nykyaikaisuudelle, jonka täytyy lopulta ylittää ne. Nyt, kun sen hyödyt on annettu, materialismista tulee haitallista ja ihmiskunnan täytyy alkaa etsiä omaa korkeampaa luontoaan ja oikeita suhteita makrokosmoksen kanssa vastikään hankitulla autonomiallaan.

KEHITYS

Mutta jopa tämä vaihtoehtoinen näkemys nykyaikaisuudesta on vain yksi lyhyt kappale paljon laajemmassa tarinassa, mikä tuo meidät yhteen Steinerin suurimmista saavutuksista ja laaja-alaiseen teemaan hänen monissa kirjoissaan ja luennoissaan: hänen kuvaukseensa *tietoisuuden kehityksestä*. Tämän yltäkylläisen tilityksen sisällä Steiner käsittelee jotakin, mitä voisi kutsua ‘kosmisen tietoisuuden’ evoluutioksi koko esihistorian laajan skaalan läpi, vaikkakin hän omistaa paljon enemmän huomiota tallennetulle historialle. Tilityksen molemmat päät ovat suuria yli mielikuvituksen.

Steiner vahvisti evoluution realiteetin, mutta ei Darwinin ymmärtämällä tavalla. Hän kunnioitti Darwinin teoriaa, joka oli inspiraationa ja edellytyksenä Steinerin omalle tutkimukselle siitä, mikä olisi parempi termi kehitykselliselle kosmologialle. Darwin pystyi näkemään vain pienen osan Steinerin paljon laajemmasta kuvasta. Steinerin ytimekkäin osio tästä eepisestä draamasta löydetään hänen viimeisen ‘perusteoksensa’ Kappaleesta VI, *An Outline of Esoteric Science* (Esoteerisen tieteen hahmotelma), mutta se on varmastikkin yksi monimutkaisimmista ja vaikeimmista teksteistä kaikkien hänen kirjoitustensa joukossa. Siitä huolimatta, pääsuunta voidaan luonnostella muutamalla sanalla. Sama prosessi, jota Darwin kuvailee aikaisena näkemyksenä vähitellen *nousevana* lisääntyvänä monimutkaisten biologisten muotojen evoluutiona, Steiner kuvailee henkisestä perspektiivistä asteittaisena henkisten olentojen *laskeutumisena* aina vain sopivampiin materiaalisiin astioihin. Toisissa paikoissa Steiner tarjoaa lisäperspektiivejä kosmologiaansa, täydentäen *Esoteerisen Tieteen* valmiiden tuotteiden ‘ulkoista’ käsitystä, esimerkiksi erityisen ylevässä viiden lyhyen luennon jakson tarjonnassa, se kun oli ‘Elohimin näkökulma’ samasta kehittyvästä prosessista. Steinerin mukaan ihmiskunta luotiin ylhäältä alas, mutta se on kehittynyt alhaalta päin läpi nykyään planeetta maana tunnetun olion perättäisinä ‘inkarnaatioina’. Evoluutio sallii meidän lähestyä monia tavoitteita: monen iäisyyden ajan

meitä on opastettu yksinkertaisuudesta kohti monimutkaisuutta, alitajunnasta kohti tietoisuutta, passiivisuudesta kohti aktiivisuutta, sekä tarpeellisuudesta kohti vapautta. Saatuamme viisauden lahjan meidän tehtävämme on nyt sisäistää tuo viisaus ja muuttaa se aktiiviseksi rakkaudeksi. Vapauden paradoksi vihjaa, että mitä kauemmas noita tavoitteita kohti etenemme, sitä vähemmän varma prosessin lopputulos on, joka asetetaan meidän omiin käsiimme entistä enemmän.

Alkaen vuodesta 1906, ja sitten kasvavalla intensiteetillä läpi seuraavan vuosikymmenen, Steiner matkusti Euroopassa antaen yksityisiä luentojaksoja, koskien liki jokaista kulttuurihistorian ulottuvuutta hänen henkisen tutkimuksensa valossa ja erityisesti hänen oivalluksiaan tietoisuuden kehityksestä, Teosofisen Yhteisön jäsenille ja myöhemmin vastikään perustetulle Antroposofiselle Yhteisölle. Tämä uskomaton uudelleentulkinnan projekti, joka käsittää tuhansia luentoja ja täyttää satoja kirjoja, on varmastikkin yksi suurimmista saavutuksista koko älymystön historiassa, ja jonka haastaa laajuudessaan, perinpohjaisuudessaan ja pelkällä nerokkuudellaan vain Aristoteleen ja Akvinolaisen suuret synteetit. Jopa sen sanominen, että Steiner uudelleenkirjoitti historiaa, olisi vähättelyä: olisi täsmällisempää sanoa, että hän lisäsi kokonaan uuden ulottuvuuden histografiaan sellaisenaan. ‘Tietoisuuden evoluutio’, kuten Steiner sitä kuvaa, kohoo pelkkien ‘ideoiden historian’ yläpuolelle, väittäen, ettei vain sen sisältö, vaan myös *itse tietoisuuden rakenne, subjekti-objekti-suhde itsessään*, on kehittynyt radikaalisti ajan kuluessa. Steinerin täysi näkemys on jaettu läpi monen niteen, mutta onneksi Owen Barfield on tarjonnut meille hallinnollisen tiivistelmän, tulkinnan, sekä Steinerin ideoiden alkuperäiset sovellutukset kirjassaan *Saving the Appearances: A Study in Idolatry* (Julkisivua Pelastamassa: Epäjumalien tutkimus).

HENKISYYS TAITEESSA

Tuon merkittävän projektin kehittyessä Steiner alkoi kallistua yhä enemmän taiteiden suuntaan. Todellakin, tästä muutoksesta painotuksessa tuli yksi Steinerin ja muiden teosofien välillä olevista pääkiistakysymyksistä. Annie Besantin vastalauseita vastustaen Steiner koetti muuttaa vuoden 1907 Teosofisen Kongressin avantgarde-taidefestivaaliksi; lopulta, läpi neljän perättäisen vuoden Münchenissä, vuodesta 1910 vuoteen 1913, Steiner pyrki opastamaan vastikään perustettua Antroposofista Yhteisöä kirjoittamalla ja ohjaamalla neljä ekspressionistista *Mysteeri Draamaa*, jotka ilmensivät monia hänen avainoivalluksistaan. Elämänsä loppupuolella Steiner ilmaisi jonkin verran katumusta siitä, ettei hän ollut keskittynyt jopa enemmän artistisuuden harjoittamiseen.

Kun hänen yrityksensä rakentaa keskus Müncheniin estettiin, juuri ennen Ensimmäisen Maailmansodan puhkeamista, Steiner hyväksyi viisaasti kutsun rakentaa Yhteisön päämaja tontille Dornachissa, Baselin lähelle, Sveitsissä. Sodan jälkeisessä sekasorrossa, joka sisälsi protonatsien epäonnistuneen salamurhayrityksen vuonna 1921, Steiner siirsi pääpainonsa omissa aktiviteeteissaan Saksasta Sveitsiin. Natsit tulisivat myöhemmin kieltämään Yhteisön kaikkine aloitteineen, mutta he selviytyivät Dornachissa, joka on yhä antroposofisen liikkeen kansainvälinen keskus. Vuonna 1913 alkaneen vuosikymmenen aikana hän ohjasi mahtavan rakennelman, joka muotoiltiin suurimmaksi osaksi puusta, ja joka heilui jossakin arkkitehtuurin ja veistoksen, teatterin ja temppelein välillä, rakentamisen. Yhdessä englantilaisen kuvanveistäjän Edyth Marionin kanssa Steiner veisti itse loistokkaan ryhmän patsaita, joiden oli tarkoitus olla huomion keskipiste. Hän myös suunnitteli ja auttoi maalaamaan muraalit kahden toisensa läpäisevän kupolin sisäpuolelle. Tämän *Goetheanum*in oli tarkoitus ilmentää Goethen elintärkeää muodonmuutoksen konseptia. Sen oli kuitenkin myös tarkoitus toimia (kuten sen edeltäjä yhä toimii) näyttämönä Steinerin omille näytelmille, Goethen *Faustin* leikkaamattomille viiden päivän

esityksille, muulle klassiselle teatterille, musiikkikonserteille, sekä kahdelle Steinerin kehittämälle täysin uudelle taiteenlajille: tanssinkaltaiselle liikkeen taiteelle, jota hän kutsui eurytmiaksi, sekä lausumisen taiteelle, jolle hän antoi nimen *Sprachgestaltung* tai luova puhe, jonka tarkoitus on tehdä näkyväksi musiikin ja kielen sisäiset eleet.

Eurytmia on epäoikeudenmukaisesti unohdettu tärkeä jakso tanssin historiassa. Kyseessä oli esteettisen vallankumouksen jatkumo, joka ei alkanut Euroopassa, vaan Amerikassa. “Uuteen tanssiin” johtaneet alkuperäiset impulssit olivat hyvin hengellisiä. Se ei ole Wigmanin, Grahamin ja Humphreysin “moderni tanssi”, vaan eurytmia, joka on “uuden tanssin” todellinen perillinen – yhdistäen Loie Fullerin henkisen tieteen, Apollonin ja Isadoran Dionysoksen tasapainon, sekä Ruth St. Denisin Orientaalin Henkisyiden.

Taidehistorioitsijat tunnustavat Steinerin suurena arkkitehtinä. Surullista kyllä hänen suurin mestariteoksensa, Ensimmäinen Goetheanum (kuten sitä nykyään kutsutaan), joutui tuhopolttajan tuhoamaksi Uudenvuoden Aattona 1922/1923, mutta korvattiin Toisella Goetheanumilla, joka muotoiltiin betonista, jonka Steiner suunnitteli, ja joka valmistui hänen kuolemansa jälkeen. Hans Scharoun kutsui toista Goetheanumia “tärkeimmäksi rakennukseksi 1900-luvun alkupuoliskolla”. Steinerin rohkeasti Ekspressionistista työtä saattaa olla paras kuvailla “orgaaniseksi functionalismiksi”. Hän oli yllättävän vaikutusvaltainen: monet nykypäivän arkkitehdit identifioivat itsensä “antroposofiksi” ja hän inspiroi suoraan joitakin 1900-luvun kuuluisimmista rakennelmista kuten Le Corbusierin Notre Dame du Hautin, sekä Frank Lloyd Wrightin Guggenheim Museon. Todellakin, mikäli moni tunnetuimmista rakennuksista 1900-luvun lopulla on expressionistisia, ja mikäli Rudolf Steiner oli suurin aikaisista Ekspressionistisista arkkitehdeistä (kuten Scharoun väitti), silloin hän on myös suuri arkkitehtuurin pioneeri. Ollessaan tärkeä taiteilija itsessään, Steiner vaikutti myös moniin muihin suuriin taiteilijoihin, joihinkin hyvin syvästi, kuten Vasily Kandinskyyn, Arnold Schöbergiin, Andrei

Belyyn, Viktor Ullmanniin, Bruno Walteriin, Saul Bellowiin, sekä Joseph Beuysiin.

UUELLEENSYNTYMINEN JA KARMA

Vasta elämänsä lopussa Steiner pystyi omistamaan kaiken huomionsa toiselle tunnustetun missionsa suurelle tehtävälle: uudelleensyntymisen ja karman realiteettien kommunikoinnille Lännelle sopivassa muodossa. Ei varmaankaan ole sattumaa, että Steiner ryhtyi tähän työhön vain kauan teosofisen vaiheensa jälkeen: Steinerin väitteet muistuttivat niukasti suurinta osaa itämaisistä opetuksista, eikä hän olisi halunnut niitä sekoitettavan. Loistava (ja tarpeellinen) johdatus aiheeseen voidaan kuitenkin löytää *Esoteerisen Tieteen* kappaleesta nimeltä “Uni ja Kuolema”. Siitä on saattanut tulla tylsä metafora, mutta kuitenkin on totta, että uni on ‘pieni kuolema’: joka yö nukkuessamme jätämme kehomme astuaksemme sisään ja puhaksemme henkimaailmalle vain unohtaaksemme kokemuksen herätessämme. Samalla tavalla kommunikoimme henkiolentojen kanssa pidempien henkimaailmassa olon intervalleissa jälleensyntymisten välissä vain juodaksemme Lethestä, unohduksen joesta, ennen uudelleensyntymää. Sekä kuolemamme ja jälleensyntymisemme on, kuten Wordsworth väitti, “vain unta ja unohdusta”. Emme ole sen enempää uudelleenluotuja syntymässä kuin olemme herätessämme aamulla unesta.

Jälleensyntymä järkeistää tietoisuuden kehittymisen ja päin vastoin. Se kuitenkin myös tasapainottaa näennäiset syntymien epäoikeudenmukaiset vahingot: luokan, sukupuolen, rodun, teknologian tarjoamien loistavien mukavuuksien ja kätevyyksien kokemisen ja niin edelleen. Steinerin mukaan vaihtelemme tyypillisesti sukupuolia ja siirrymme kulttuurista toiseen monien inkarnaatioiden aikana, imien itseemme (tai ainakin meille annetaan siihen tilaisuus) parhaat asiat, joita jokaisella kulttuurilla on tarjota. Se on erittäin yleimaailmallinen

näkemyks: me kaikki, ajan myötä, tietoisena tai ilman, muutumme vähitellen maailman kansalaisiksi ja kokonaisiksi ihmisolentoiksi. Kovan työn (tai kärsimyksen tai muiden koettelemusten) kautta hankitut kyvyt yhdessä jälleensyntymässä muuttavat muotonsa uusiksi taidoiksi seuraavassa. Nerokkuus ei ole vahinko.

Jälleensyntymä ja karma toimittavat yhdessä *konkreettista oikeutta – ja armoa – tässä maailmassa* epämääräisen seuraavan elämän hyvityslupauksen sijaan. Työmme palautuu uusina kykyinä, mutta epäonnistumisemme ja väärintekomme tulevat myös tapaamaan meidät seuraavassa uudelleensyntymässä, haastaen meidät näennäisen sattumanvaraisina kohtaamisina ja ulkoisina tapahtumina. Antamalla meidän tuntee nahoissamme tekosiemme seuraukset, sekä antamalla meille tilaisuuden kasvaa ja antaa hyvitystä, karma on Armon teko, korkeampi laillisuus, joka antaa meidän tehdä itsestämme kokonaisia. Steiner varoitti, että karman lait ovat valtavan monimutkaisia, ja että karma on loputtoman kekseliästä, joten hän siirtyi melko nopeasti joukosta joitakin peruseriaatteita määrittävistä luennoista pitkään jaksoon esimerkkejä oikeiden historian hahmojen elämäkerroista. Kreikkalainen vastine sanskritin sanalle ‘karma’ olisi ‘drama’, ja Steiner kehotti meitä tarkastelemaan elämäkertojamme kehittyvinä moraalidraamoina tai ajattelemaan karmaa elävää saveamme muotoilevana kuvanveistäjänä. Mikäli Steinerin väitteen lailla “Karma on suurin taiteilija”, silloin elämiemme täytyy olla suurimpia taideteoksia. Kaikella mitä teemme ja kaikella, mistä kärsimme, on merkitystä.

KOULUTUKSEN UUSI TAIDE

Ensimmäisen maailmansodan jälkimainingeissa ne sosiaaliset ja poliittiset instituutiot, jotka olivat epäonnistuneet niin surkeasti, murenivat jättäen jälkeensä kauhean tyhjiön. Maailma huusi uudistusta. Steinerin viimeisen elinvuosikummenen aikana antroposofia synnytti laajan valikoiman kunnianhiomaisia käytännön aloitteita, joiden oli tarkoitus ratkaista kriisi. Kuultuaan Steinerin puhuttelevan työläisiään, industrialisti nimeltään Emil Molt, joka omisti Waldorf-Astoria tupakkatehtaan Stuttgartissa, kysyi Steineriltä, josko hän voisi tarjota työläisten lapsille koulutuksen, joka oli sopivampi heidän tarpeilleen ja ihmisyydelleen. Steiner hyväksyi, edellyttäen joukkoa ehtoja, jotka olivat vallankumouksellisia siihen aikaan: koulu olisi yhteiskoulu; kaikki opiskelijat altistettaisiin samalle, kattavalle opetusohjelmalle; ja opettajille annettaisiin viimeinen sana kaikissa pedagogisissa

päätöksissä. Moltin avokätisen tuen avustamana Steiner avasi ensimmäisen Waldorf Koulun vuonna 1919 lähellä Stuttgartin tehdasta. Yhdeksän vuotta myöhemmin Pohjois-Amerikan ensimmäinen Waldorf Koulu avattiin New Yorkissa. Liike jatkoi kasvamistaan ja huolimatta siitä, että natsit (ja bolsevikit) kielsivät ne, Waldorf-kouluista on tullut yksi suurimmista uskonnottomista koulutusliikkeistä maailmassa, omaten yli 900 koulua ja 1 600 varhaislapsuuden ohjelmaa kuudella mantereella.

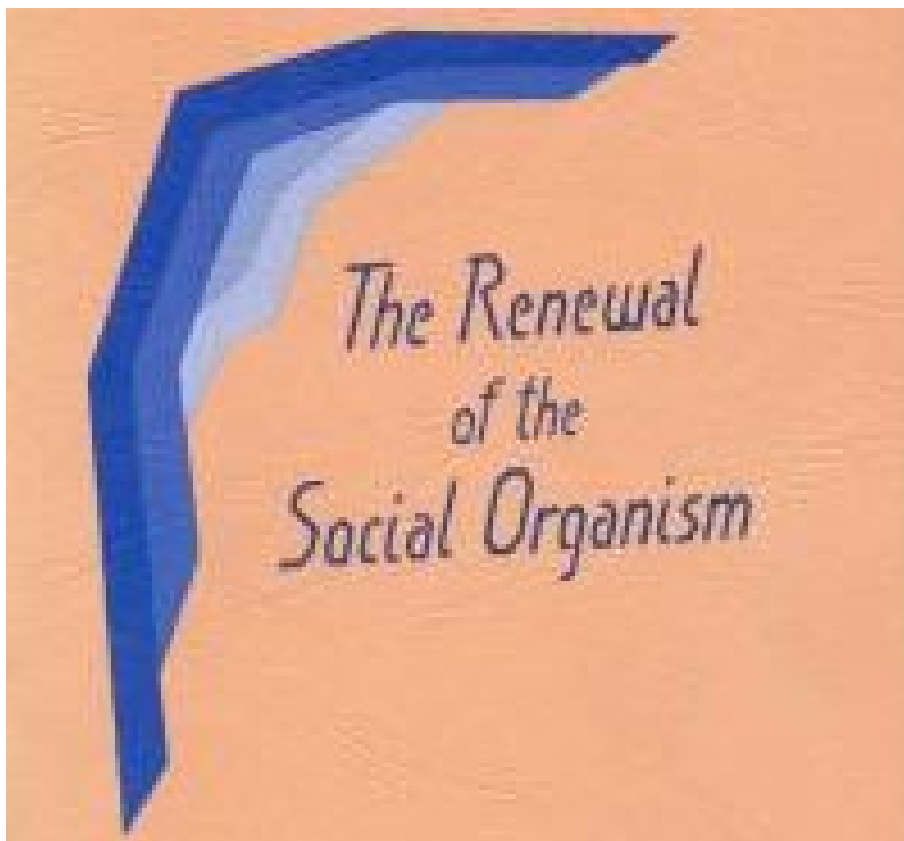
Waldorf-pedagogiikan perustukset ovat Steinerin syvässä oivalluksissa ihmisen ja lapsen kehityksestä, opettajan muuttuvasta roolista ja rikkaasta, holistisesta opetussuunnitelmasta. Steiner ymmärsi, että lapset oppivat hyvin eri tavalla jokaisessa kehityksen vaiheessa, ja että oikean oppimisen tulisi olla vähittäinen muodonmuutos ei vain ajattelussa, vaan myös tunteissa ja tahdossa. Steinerin aikalainen, runoilija ja esoteerikko William Butler Yeats esitti sen erittäin hyvin: “Koulutus ei ole ämpärin täyttöä, vaan tulen sytyttämistä.” Nuoret lapset oppivat lähinnä imitaation ja leikin kautta ja he oppivat parhaiten henkilön vedotessa heidän mielikuvitukseensa. Älylliset tehtävät (joita jopa nuorimmat lapset voidaan laittaa suorittamaan – tai oikeastaan matkimaan) on parasta lykätä myöhemmäksi, jolloin nuori alkaa kehittää todellisia abstraktin ajattelun voimia, jotka voivat sitten olla suoraan osallisina lukion opetussuunnitelmassa. Kognition perusta on leikki ja lapset, joiden ei ole annettu leikkiä kasvavat kituliaiksi aikuisiksi – kenties täynnä tosiasioita, mutta puutteellisina luovuudessa. Nuoret lapset oppivat ennen kaikkea tahtojensa kautta, *tekemällä*. Silloin, sisäisen elämäntunteen kypsyessä murrosikään ja sen ohi, taiteista tulee pääovi tietoon. Steiner ymmärsi myös, että oikea oppiminen ei ole koskaan lineaarista, vaan aina dynaamista. Rikkaat kokemukset kypsyttävät alitajuntaa ja ilmestyvät sitten vuosia myöhemmin vallan erilaisina kykyinä. Steiner esimerkiksi opetti, että lapsuudessa piirtämällä ja maalaamalla saatu artistinen suhteellisuudentaju muuntaa itsensä järkeväksi päättelykyvyksi ajattelevassa aikuisessa.

Steiner määräsi, että luokanopettaja pysyisi (‘luupissa’) saman lapsiryhmän kanssa, yleensä luokasta 1 luokkaan 8, jonka jälkeen

asiantuntijat opettavat tiettyjä tieteenaloja kuten matematiikkaa, englantia, tai biologiaa. Hän halusi ala-asteen ja yläasteen opettajista tulevan ennen kaikkea *heille luotetun lapsiryhmän asiantuntijoita*. Waldorf-opetus asettaa monia vaatimuksia luokanopettajille, joiden täytyy tulla ‘Renessanssin miehiksi ja naisiksi’, hallita uutta materiaalia joka vuosi, sekä kasvaa yhdessä luokkansa kanssa. Hän pyysi opettajia pohtimaan joka ilta oppilaitaan ja itseään. Steinerin pedagogiikka koskee yhtä paljon opettajan itsensä kehittämistä kuin oppilaan opettamista. Opetuksen raskaat vaatimukset kuitenkin tuovat myös suuria henkilökohtaisia palkintoja ja syviä suhteita oppilaiden kanssa, mitkä voivat kestää läpi elämän.

Steiner antoi ensimmäisen koulun opettajille moton heitä opastaakseen: “Ota lapsi vastaan kunnioituksella; kouluta lasta rakkaudella; lähetä lapsi eteenpäin vapaana.” Vaikka se kunnioittaa monia uskontoja ja on kasvanut ulos maailmaa ja ihmistä kunnioittavasta näkemyksestä, Waldorf-opetussuunnitelma käsittelee yhtä vähän tiettyjen uskonnollisten tai henkisten opetusten juurrutusta kuin sairaalat käsittelevät anatomian ja fysiologian opettamista potilailleen. Opetussuunnitelman sydämessä on Steinerin näkemys, että yksilökehitys tiivistää lajinkehitystä – että kehittyvä ihminen tiivistää pienessä sen suuren, kattavan tietoisuuden kehityksen, jonka ihmiskunta on kokonaisuudessaan käynyt läpi. Nuorimmille lapsille maailma elää magiassa; he elävät syvässä, haavemaisessa sympatiassa eläinten, kasvien ja kivien kanssa. Opetussuunnitelma ruokkii tuota tietoisuutta tyypillisillä myyteillä ja taruilla monista kulttuureista. Kolmanteen luokkaan mennessä lapsista on tullut jossakin todellisessa mielessä pikku monoteisteja; kuudenteen mennessä heistä on tullut roomalaisia juristeja. Heidän kasvaessaan autonomiaan, lapset kokevat oman sisäisen Renessanssinsa; Steiner tunnisti tämän hetken koko opetussuunnitelman kulmakivenä. Lapsuus on Suurten Vallankumousten aikaa. Waldorf-opetus etsii oppilaita heidän asuinpaikoissaan ja se tietää, että nämä kootut kokemukset tulevat ilmestymään myöhemmin hyvin erilaisina, sopivan moderneina joukkoina kykyjä. Heidän lukioon astumiseensa mennessä oppilaat ovat valmiita perusteellisimpaan älylliseen työhön,

jota voimme heille antaa ja he kykenevät vastaamaan rikkaasta valikoimasta sisäisiä resursseja. Waldorf-opetussuunnitelma pyrkii tällä tavalla tarjoamaan, kuten eräs koulu kuvailee sitä, “nykyaikaista klassista opetusta, joka ei harjoita vain päätä, vaan myös sydäntä ja kättä; se ei ole vain ‘kouluun valmistautumista’, vaan ‘elämään valmistautumista’.”

SOSIAALINEN UUDISTUS

Waldorf-opetus on tällä hetkellä Steinerin työn parhaiten tunnettu osa, mutta muutamat huomaavat, että se on vain pieni jäännös jostain, jonka oli tarkoitus tulla (ja voisi vieläkin silti tulla) paljon laajemmaksi sosiaaliseksi ohjelmaksi. Steiner kutsui tätä kömpelösti saksaksi nimellä “soziale Dreigliederung”, eikä perinteinen englannin käännös “the threefold social order (kolminkertainen yhteiskuntajärjestys)” ole sen enempiä osuvampi. Kuten suurta osaa hänen muista töistään, Steinerin sosiaalisia ja poliittisia ajatuksia on hankala luonnehtia ytimekkäästi, ei vähiten sen takia, että ne leikkaavat perinteisten kategorioiden läpi. Steinerin kritiikki liberaalia kapitalismia kohtaan rinnastuu Marxiin monella tärkeällä tavalla, kuten hänen painotuksensa, että ihmistyö ei ole myytävä hyödyke, ja että teollinen elämä on vieraannuttavaa, koska se rikkoo ihmisluontoa itsessään. Steiner kuitenkin näyttää enemmän klassiselta liberaalilta vaatimuksessaan erottaa poliittinen todellisuus (jota hän kutsui “oikeuksien piiriksi”) sekä taloudesta, että kulttuurista (sisältäen sekä uskonnon, että opetuksen).

Ensimmäisen maailmansodan jälkeen Steiner nousi omilla ansioillaan esiin merkittävänä poliittisena teoreetikkona ja aktivistina. Hän astui häviön ja keisarista luopumisen luomaan tyhjiöön kiistellen siitä, mitä nyt kutsuisimme ‘kolmanneksi tieksi’ kapitalismin ja kommunismin välissä – ideasta, joka palaisi myöhemmin vuoden 1968 Prahan Keväänä, johon Steinerin teoriat vaikuttivat paljon. Steiner julkaisi manifestin, jonka allekirjoittivat monet merkkihenkilöt, yhdessä tusinoiden esseitä, sekä kirjan, joka esitteli hänen perusajatuksensa suositussa muodossa, kanssa. Hän luennoi työläisten komiteoille ympäri Saksan (erään tällaisen puheen jälkeen tehtaassaan Emil Molt lähestyi häntä ensikerran), valmensi ja lähetti työläisten tiimejä julkaisemaan ideoitaan ja jopa järjesti laajamittaisen poliittisen kampanjan toivoen (mutta kuitenkin lopulta häviten) voittavansa suoraan kansanäänestyksen Silesian uuden hallitusmuodon sijaan.

Kuten monet muut radikaalit poliittiset ajatukset, Steiner aloittaa insporoidulla, mutta väärinymmärretyllä ja väärin sovelletulla Ranskan

Vallankumouksen ideaalilla: *liberté, égalité, fraternité*. Steiner kuitenkin kääntää kaikki perinteiset sosiaaliteoriat pääläelle väittämällä, että altruismin (*fraternité*) tulisi olla ekonomisen piirin ohjaava periaate. Hän kiisteli, että yhä vain kasvava työn jakaminen oikeastaan korostaa periaatteen totuutta, koska se tarkoittaa yhä enemmän, ettemme työskentele itsellemme, vaan muille. Altruismin käytännön päämuodon tulisi olla “assosiatiivinen taloustiede”, jossa tuottajat ja kuluttajat antavat ja tekevät yhteistyötä tuottaakseen sen, mitä oikeasti halutaan mahdollisimman tehokkaasti. Hyvä esimerkki tästä ideasta käytännössä olisivat “yhteisömaatilat”, tai CSA:t (kumppanuusmaatilat), joihin kuluttaja ostaa osakkeita, omaa päättävän äänen päätettäessä, mitä kasvatetaan, käy usein tilalla, sekä suojelee viljelijöitä sään ja markkinoiden vaikeuksilta takaamalla heidän tulonsa. “Yhteisön tukema agrikulktuuri” on nyt laaja ja monimuotoinen liike tässä määssä, mutta konsepti oli alunperin Steinerin ja se tuotiin tänne antroposofistien toimesta.

Oikeuksien ja lakien “keskimmäistä piiriä” tulisi hallita *égalité*n, tai tasa-arvon, periaattella ja Steiner painotti yksiselitteisesti, aikana jolloin monet olivat epävarmoja, että demokratia on ainoa sovelias politiikan muoto. Tämä on politiikan oikea piiri ja ainoa piiri, jossa politiikan tulisi olla ratkaisevaa; lisäksi Steiner sijoittaa tänne ei vain työn ja työstä saatavat palkat, jotka hän näkee keskeisinä ihmisoikeuksina, vaan myös – vieläkin yllättävämmin – rahan ja pankit, joiden oikea toiminto on jakaa rahaa kaikkien edun mukaisesti. Steinerin ajatukset rahasta ovat kiinnostavia: hän esimerkiksi katsoo, ettei se ole yleispätevä hyödyke vaihdolle, vaan etuoikeuden sertifikaatti, ja hän väittää, että raha esittää keskeisesti eri *ominaisuuksia*, sillä se kiertää läpi kolmen piirin. Steinerille, valuutta syntyy *yrittäjyyden ideana ja aloitteena* henkis-kulttuurisessa piirissä, ilmenee sitten *lainarahana* oikeuspiirissä, ottaa itsensä käyttöön *ostorahana* talouspiirissä ja lopulta tuottaa tuottoa ja voittoa maksaakseen lainat takaisin ja tukeakseen opetus- ja kulttuurilaitoksia *lahjarahalla*, joka antaa kierron alkaa alusta. Yksi käytännön tulema Steinerin ajattelusta tässä maailmassa on ollut antroposofisten pankkien luominen, joiden toiminta muistuttaa enemmän

voittoa tavoittelemattomien säätiöiden kelvollisten aatteiden tukemista. Jotkin näistä pankeista julkaisevat säännöllisiä uutislehtisiä kutsuen tallettajia valitsemaan projektejaan kuvailevista lainanhakijoista.

Steinerille vapauden (*liberté*) ei tulisi määritellä taloitta, vaan ennemminkin henkis-kulttuurista piiriä: terveessä yhteiskuntajärjestyksessä taloudellisten yritysten sijaan *ideoiden* tulisi kilpailla vapaasti. Kouluja, kirkkoja, museoita, yliopistoja ja muita tähän kuuluvia laitoksia tulisi suojella niin paljon kuin mahdollista poliittisilta ja taloudellisilta voimilta. Monien eri kulttuurien tulisi antaa kukoistaa itsenäisesti jokaisen poliittisen olion sisällä. Ihanteellisesti, kulttuurilaitokset tulisi rahoittaa vapailla lahjoilla ja niiden tulisi olla itsehallinnollisia. Tässä piirissä jokaisen henkilön luovan potentiaalin kehittämisen tulisi olla tavoite itsessään; koulut eivät ole iskostusta tai edes harjoittelua varten: ne ovat *opetusta* varten. Waldorf-koululiike on loistava esimerkki näistä periaatteista käytännössä.

UUDEN KULTTUURIN SIEMENET

Antroposofia on tuottanut monen monta aloitetta Steinerin elinaikana ja siitä lähtien. Hän työskenteli lääkäreiden kanssa luodakseen uudenlaista “antroposofisesti ulotettua” tai “täydentävää” lääketiedettä: liike pysyy pienenä Pohjois-Amerikassa, mutta se on täysin kehittynyt Euroopassa, missä on perustettu monia antroposofisia apteekkeja, klinikoita, ja jopa joitakin sairaaloita. Weleda ja Hauschka ovat kunnioitettuja kansainvälisiä lääkeyrityksiä; Uriel Pharmacy ja TrueBotanica on lanseerattu nyttemmin Amerikassa. Monet pitävät nyt Hauschkaa myös kosmetiikan parhaana. Lukuisat yhteisöt täällä ja ulkomailla, etenkin Camphill-liike, selvittävät antroposofisia oivalluksia vastatakseen lasten ja aikuisten erityistarpeisiin.

Steiner oli todellakin aikaansa edellä, ja siksi hän puhuu niin suoraan niin monista ongelmista, joiden kanssa jatkamme painimista nykypäivänä. Hänen sosiaalisilla teorioillaan on mahdollisuus selventää nykyisiä kiistoja globalisaatiosta. Steiner syytti paljon Ensimmäistä

Maailmansotaa virheellisestä ‘kansantaloudesta’ väittäen, että taloustiede on lähtökohtaisesti epäoliittista ja maailmanlaajuista. Hän oli harras feministi, kiistellen jo vuonna 1895 täydestä äänioikeudesta ja vaati, että mikäli on olemassa “naisten kysymyksiä”, naisten tulisi niihin vastata. Steiner oli myös aikainen ja merkittävä ekologi. Jo yli sata vuotta sitten hän varoitti, että ihmiskunnan suhde Maahan tarvitsi parannusta. Vastauksena Steineristä tuli luonnollisen agrikulttuurin suuri pioneeri laatimalla “biodynaamisia” metodeita, joita käytetään nykyään ympäri maailman. Biodynaamisia maatiloja voidaan löytää kolmessakymmenessä Amerikan osavaltiossa ja lukuisat viinitilat ovat vaihtaneet biodynaamiseen tuotantoon. Todellakin, biodynaamiikasta on nopeasti tulossa yhtä laajalti tunnettua kuin Waldorf-opetuksesta ja antroposofia voi mahdollisesti tarjota tärkeitä teoreettisia ja käytännöllisiä perustuksia ei vain orgaaniselle agrikulttuurille, vaan ekologiselle liikkeelle yleensä. On ollut myös monia yrityksiä tuoda Steinerin ideoita yrity maailman kannettavaksi: suurimmat Euroopan yritykset kuten Mahle, Altnatura ja Software AG on perustettu antroposofistien toimesta ja niitä johdetaan vaihtelevin antroposofisin periaattein. Antroposofit voivat myös osoittaa vuosikymmeniin onnistuneita kokemuksia, joita ilmaantuu yhteiskunnallisen rahoituksen alalta.

Maailmassa, jossa niin monesta ideologiasta – Marxismi, nationalismi, materialismi, uskonnollinen fundamentalismi, markkinoiden näkymätön käsi – on tullut väsynyttä, ellei suoranaisesti vahingollista, moni janoaa radikaalisti uudenlaista ajattelua, uusista oivaluksista nousevia ideoita, ideoita, joilla on todellista muuntavaa voimaa. He kaipaavat ideoita, joista voi tulla oikeita, eläviä ihanteita. Steiner antoi niitä meille avokäsin, käynnistäen ja inspiroiden monia aloitteita läpi maailman.

Nyt sata-vuotiaana, antroposofia tuntuu nuorelta. Steiner pysyy urauurtavana. Hän istutti uuden, inhimillisen sivilisaation siemenet. Viljelläkäämme me niitä.

Muita Mahdollisesti Kiinnostavia

Johdatuksia Antroposofiaan:

[kaikki saatavilla Amazonista]

Frederick Amrine, “Social Justice in Light of Reincarnation and Karma.” Keryx, 2020.

Frederick Amrine, “Moving into the Mainstream.” Keryx, 2020.

Rudolf Steiner, “Anthroposophy, the Gospels, and the Future of Humanity.” Käänt. Engl. Frederick Amrine. Keryx, 2018.

Rudolf Steiner, *The Inner Weaver, the Inner Musician, and the Cognitive Power of Love*. Käänt. Engl. Owen Barfield ja Frederick Amrine. Keryx, 2019.

Rudolf Steiner, *CW 4: The Essential Philosophy of Freedom*. Käänt. Engl. Frederick Amrine. Keryx 2017. 2nd edn. 2020.

Rudolf Steiner, *Fighting Antisemitism: Seven Essays*. Käänt. Engl. Frederick Amrine. Keryx, 2019.

Rudolf Steiner, *Anthroposophy and Mathematics*. Käänt. Engl. Frederick Amrine. Keryx, 2019.

Frederick Amrine, “Eurythmy and the New Dance: Loie Fuller, Isadora Duncan, and Ruth St. Denis.” Keryx 2017.

Rudolf Steiner, *Imagination, Inspiration, and Intuition: Introduction*. Käänt. Engl. Frederick Amrine. Keryx, 2019

Rudolf Steiner, *Ancient Greek Consciousness*. Käänt. Engl. Frederick Amrine. Keryx, 2018.

Rudolf Steiner, “Excerpts from *The Boundaries of Science.*” Käönt. Engl. Frederick Amrine. Keryx, 2018.

Rudolf Steiner, *Reincarnation and Karma from a Scientific Standpoint.* Käönt. Engl. ja edit. Frederick Amrine. Keryx, 2018.

Rudolf Steiner, *The Bologna Lecture: The Psychological Foundations and Epistemological Stance of Anthroposophy.* Käönt. Engl. Frederick Amrine. Keryx, 2018.

Rudolf Steiner, “Child Development as the Basis for Education.” Käönt. Engl. Frederick Amrine. Keryx, 2018.

Rudolf Steiner, *Rethinking the Social Organism: Selected Writings.* Käönt. Engl. ja edit. Frederick Amrine. Keryx, 2019.